

BULAŞICI HAYVAN HASTALIKLARI İLE MÜCADELEDE UYGULANACAK GENEL HÜKÜMLERE İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, hayvan ve hayvansal ürünlerden insan ve hayvanlara geçebilen hastalıklardan korunma ve bulaşıcı hayvan hastalıkları ile mücadelede uygulanacak genel esas ve usulleri tespit etmektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, hayvan sağlığını korumaya, bulaşıcı hayvan hastalıklarıyla mücadeleye ve bu hususta her türlü tedbiri almaya dair yapılacak genel iş ve işlemleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 4 ve 43 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,
- b) Bulaşmadan şüpheli hayvan: Hastalığın hiç bir belirtisini, göstermemekle beraber, hastalığı almış olduğu kabul edilen hayvanları,
- c) Gözetim: Herhangi bir hayvancılık işletmesinin, işletmecisinin veya bunların faaliyetlerinin dikkatli bir şekilde gözlemlenmesini,
- ç) Gözetim bölgesi: Hastalık çevresinde, koruma bölgesini de içine alacak biçimde, koruma bölgesi dışında hastalığın yayılmasını önlemek için gerekli ön tedbirlerin uygulandığı ve hastalığın etkileyebileceği tüm türlerin sağlık durumunun dikkatlice izlendiği bölgeyi,
- d) Hastalıktan şüpheli hayvan: Açık ve tam olmayan hastalık belirtisi gösteren hayvanları,
- e) Hayvan sahibi: Hayvanların mülkiyet hakkını üzerinde bulunduran gerçek veya tüzel kişiyi,
- f) Hayvan sahibi vekili: Noterlikçe düzenlenmiş belge ile kendisine yetki verilmiş olan kişiyi,
- g) Hayvansal ürün: İnsan tüketimine sunulan hayvansal gıda, hayvansal yan ürün ve üreme ürünleri dâhil tüm hayvansal ürünleri,
- ğ) Hayvansal yan ürün: Yetiştiricilikte kullanılmayacak olan sperma, ovum, embriyo dahil, insanlar tarafından tüketimi amaçlanmayan hayvan kökenli ürünler veya hayvanların bütün vücut veya parçaları ile artıklarını,
- h) İl/ilçe müdürlüğü: İl gıda, tarım ve hayvancılık müdürlükleri ile ilçe müdürlüklerini,
- ı) Karantina: Bulaşıcı bir hayvan hastalığına yakalanmış hayvanların, hastalığın yayılmasının önlenmesi için geçici olarak diğerlerinden ayrılması biçiminde alınan önlem,
- i) Kordon: Hayvan hastalığı görülen alanın gözetim altında tutulması, giriş ve çıkışların kontrol altına alınmasını,
- j) Koruma bölgesi: Hayvan hastalığının ve zararlı organizmanın yayılmasını önlemek amacıyla hastalık görülen alanın çevresinde oluşturulan ve gerektiğinde insan hareketlerinin kısıtlanması dâhil, canlı hayvan, bitki, hayvansal ve bitkisel ürünlerin hareketlerinin kısıtlandığı bölgeyi,
- k) Korunmuş bölgeler: 5996 sayılı Kanun kapsamında yer alan, bir veya birden fazla bölgede yerleşik olan, bir veya birden fazla zararlı organizmanın o bölge için endemik olmadığı, çevre koşulları söz konusu zararlı organizmanın yerleşmesine uygun olmasına rağmen, o bölgede yerleşmemesi için korunan veya bu bölgelerde bulunmalarına rağmen eradikasyona tâbi tutulan ve bu koşulların sağlandığı Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre uygun sörvey sonuçları ile kanıtlanarak tanınan, düzenli ve sistematik olarak izlenen, söz konusu organizmanın o bölgede ortaya çıkması durumunda bildiri zorunlu olan ve özel önlem alınan bölgeleri,
- l) Mahalli idari makam: Belediyeleri, il özel idarelerini ve muhtarlıkları,
- m) Resmi veteriner hekim: Bakanlık adına görev yapan Bakanlık personeli veteriner hekimi,
- n) Serbest veteriner hekim: 9/3/1954 tarihli ve 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanunda belirtilen şartları haiz veteriner hekimleri,
- o) Silahlı Kuvvetler: Türk Silahlı Kuvvetlerini,

ö) Tazminat: Tazminatlı hastalıklar listesinde yer alan hastalık nedeniyle tazminat ödenmesine karar verilen hayvanlar ile tazminatlı hastalığa bağlı olarak imhasına karar verilen ürün, yem, madde ve malzemelerin imha, nakliye ve dezenfeksiyonu için ödenecek bedeli,

p) Tecrit: Hasta ve hastalıktan şüpheli hayvanların sağlıklı hayvanlardan ayrılması, temas etmelerinin önlenmesi,

r) Üreme ürünleri: Hayvanların üremesinde kullanılan sperma, ovum, embriyo ve kuluçkalık yumurtayı,

s) Veteriner biyolojik ürünleri: Hayvanlarda aktif veya pasif bağışıklık oluşturmak, bağışıklığın seviyesini ölçmek veya hastalık teşhisi için hazırlanmış aşı, serum gibi ürünler ile teşhis kitlerini,

ş) Veteriner tıbbî ürünleri: Hayvana uygulanmak ya da hayvan için kullanılmak amacıyla tüm üretim aşamalarından geçerek kullanıma hazır hâle getirilmiş etkin madde ihtiva eden ürünleri ve veteriner biyolojik ürünleri,

t) Yardımcı sağlık personeli: Bakanlık adına ve resmi veteriner hekim sorumluluğunda görev yapan Bakanlık personeli veteriner sağlık tekniker ve teknisyenlerini,

u) Yerel kıymet takdir komisyonu: Tazminat ödenecek hayvanların bedellerini mahalli rayice göre tespit edecek komisyonu,

ü) Yetkilendirilmiş veteriner hekim: Bakanlıkta görevli veteriner hekimler dışında, verilecek resmî görevleri yürütmek üzere Bakanlık tarafından yetki verilen veteriner hekimi,

v) Yetkili otorite: İl/ilçe müdürlüklerini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Hastalık İhbarı

Hastalık ihbarı

MADDE 5 – (1) Bulaşıcı hayvan hastalığı ya da sebebi belli olmayan hayvan ölümlerinden haberdar olan hayvan sahipleri ve bakıcıları, veteriner hekimler ile muhtarlar, köy korucuları, celepler, çobanlar, gemi kaptanları, istasyon ya da gümrük memur veya idarecileri gibi ilgililer durumu yetkili otoriteye ihbar etmek zorundadır.

Hastalık çıkan bölgelere yakın çevrede ihbar şekli

MADDE 6 – (1) Bulaşıcı hayvan hastalığının yaygın olarak hüküm sürdüğü bölgelere yakın yerlerde bir hayvanın hastalanması veya ölmesi halinde dahi hayvan sahibi, hayvan sahibi vekili ve bakıcısı, köy muhtarı, korucusu, çobanı veya celepler ile muayene eden veteriner hekimler yetkili otoriteye haber vermek zorundadır.

Silahlı Kuvvetlere ait hayvanlardaki hastalık çıkışında yapılacak işlemler

MADDE 7 – (1) Silahlı Kuvvetlere ait hayvanlarda çıkan hastalığın adı, çıkış zamanı, hasta ve ölen hayvan sayısı, nereden bulaştığı, sirayete maruz hayvan sayıları, hastalığın söndürülmesi için alınan tedbirler yetkili otoriteye bildirilir.

(2) Silahlı Kuvvetlere ait hayvanlarda çıkan hastalıkların mücadelesi ve hastalığın söndürülmesi, Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre Silahlı Kuvvetlerce yapılır.

(3) Silahlı Kuvvetlere ait hayvanlarda çıkan hastalığın söndürülmesi için ilgili komutanlıkça Yetkili Otoriteden yardım istendiği takdirde mevcut imkanlara göre aşı, serum, biyolojik madde yardımı yapılır; resmi veteriner hekim ve diğer ilgili personel görevlendirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hastalık Çıkışında Alınacak Genel Tedbirler

Resmî veteriner hekim gelinceye kadar yapılacak işlemler

MADDE 8 – (1) Bir yerde bulaşıcı hayvan hastalığının çıktığı ihbar edildiğinde, resmi veteriner hekim hastalık çıkan yere gelinceye kadar o yerdeki idari makamlar, belediye yahut köy ihtiyar heyeti ölen hayvanları resmi veteriner hekimin muayenesi için muhafaza altına alır. Hasta hayvanları ayrı bir yerde, sağlam hayvanları başka bir yerde bulundurur. Hasta hayvanların bulunduğu yere giriş ve çıkışları önler. Hastaların temas ettiği ve hastalara ait her çeşit eşya, hayvan yemi ve hayvan maddelerinin dışarıya çıkarılmasını yasaklar. Hasta hayvanların bakımı için bir kişi görevlendirilir. Görevli kişinin dışında tecrit mahalline hiç kimsenin girmesine izin verilmez.

Tecrit edilen hayvanların bakımı

MADDE 9 – (1) Bulaşıcı hayvan hastalığı nedeniyle tecrit edilen hayvanların suları ve yiyecekleri o mahalde bulunan ve dışarıyla temas ettirilmeyen kaplarla verilir. Hastalıklı yerden hayvan çıkarılmaz; buraya başka yerden hayvan sokulmaz.

Ölen hayvanlara yapılacak işlem

MADDE 10 – (1) Hastalık çıkan yere resmi veteriner hekim gelinceye kadar ölen hayvanlar muayene için muhafaza altına alınır. Ölen hayvanın kokuşması halinde, bu hayvanların derileri yüzülmeden ve uygun bir şekilde nakledilerek diğer hayvanların temas etmeyeceği, akarsulardan uzak, yeraltı sularını kirletmeyecek şekilde en az iki metre derinliğindeki çukurlara kireçlenerek gömülmeleri veya yakılmaları mahalli idari makamlar tarafından sağlanır.

Resmi veteriner hekimin hastalık yerine gitmesi, koruma ve gözetim bölgesinin tespiti

MADDE 11 – (1) Bir yerde salgın hayvan hastalığı çıktığını haber alan resmi veteriner hekim en seri vasıta ile en geç 24 saat içinde hastalık yerine gider. İl yahut ilçe müdürü gerekli vasıtayı temin etmekle yükümlüdür. Hastalık yerine gidilmesi için il veya ilçe müdürlüğünün imkanlarının yeterli olmadığı durumlarda mülki ve mahalli idare makamları gereken her türlü kolaylığı ve yardımı göstermeye mecburdur.

(2) Salgın hayvan hastalığı çıkışlarında resmi veteriner hekim kordon konulması amacıyla koruma ve gözetim bölgesinin sınırlarını belirler ve durumu bir raporla Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyonuna bildirir.

Kordon ve karantinada mülki amirin sorumluluğu

MADDE 12 – (1) Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyonu kararına göre hastalık bölgesine konulan kordon ve karantinanın yürütülmesi ve korunması köylerde bekçi ve korucular ile mahalli jandarma, il ve ilçelerde ise polis ve belediye zabıtası tarafından sağlanır. Mülki amir kordon ve karantinanın yürütülmesi için gerekli bütün tedbirleri almakla yükümlüdür.

Hastalık yerinin ilanı

MADDE 13 – (1) Hastalıklı hayvanlar ile bulaşmadan şüpheli hayvanların, hayvansal ürünlerin ve bulaşmaya vasıta olacak eşyanın kordon altından veya tecrit edildikleri yerden çıkarılmalarını önlemek için hastalık sahası belirlenerek mahalli vasıtalarla ilan edilir. İlan edilen hastalık sahasının sınırlarını belirlemek için giriş-çıkış noktalarına hayvan hastalığının işareti olarak hastalığın adı yazılı levhalar dikilir.

Kordon ve tecrit mahallerindeki giriş-çıkış yasağı

MADDE 14 – (1) Kordon ve tecrit mahallerinde giriş-çıkış yasağı olan haller şunlardır:

a) Kordon altından veya tecrit yerlerinden hastalıklı, hastalıktan veya bulaşmadan şüpheli hayvanlar ile hayvansal ürünlerin ve bulaşmaya vasıta olabilecek eşya ve yemlerin çıkarılmasına izin verilmez.

b) Kordon altındaki yer ile tecrit mahallerine, çıkan hastalığa hassas hayvanların girişine izin verilmez.

c) Kordon altında bulunan yerdeki mezbaha ve kombinaya kesilmek üzere getirilen hayvanların girişine izin verilir. Kesilmeyen hayvanların kordon dışına çıkışına müsaade edilmez.

ç) Kordon altındaki sahadan veya tecrit yerinden izinsiz hayvan çıkarıldığında hayvanlara el konularak karantina ve bakımı sahiplerine ait olmak üzere 21 gün süre ile karantinaya alınır. Karantina sonunda sağlam oldukları anlaşılanlar masrafı sahibine ait olmak üzere temizlik ve dezenfeksiyona tabi tutulduktan sonra sahibine teslim edilir. Hasta veya bulaşmadan şüpheli hayvanların etinden istifade edilmesinde sakınca yoksa, kesilmek ve tüm masrafları sahibine ait olmak üzere, en yakın mezbahaya sevk edilir.

d) Kordon altından veya tecrit edildikleri yerden kesilmek üzere hayvanların çıkarılması gerektiği hallerde hastalığı takiple görevli resmi veteriner hekime müracaat edilir. Resmi veteriner hekim durumu inceler ve bir raporla tespit eder. Uygun görürse kesime sevk kararı verir.

e) Kesime sevkine karar verilen hayvanlar kordon altından veya tecrit edildikleri yerden kapalı ve dışarı ile teması olmayan vasıtalarla yüklenir. Hayvanlar kesim yerine varıncaya kadar buldukları vasıttadan indirilmez. Yem artıkları, eşyaları ve gübreleri bir yerde toplanarak imha edilir. Kullanılabilir durumdaki eşyalar dezenfekte edilerek sahiplerine verilir. Hayvanların kesildikten sonra derileri dezenfeksiyona tabi tutulur. İmhası gerekli organlar imha edilir. Kesim yapılan yer dezenfekte edilip yıkandıktan sonra başka hayvanların kesimine müsaade edilir.

f) Hayvanların sevkinde kullanılan vasıtalar resmi veteriner hekim nezaretinde dezenfekte edilir. Dezenfeksiyonu yapılmayan vasıtaların hareketine izin verilmez.

g) Kordon altından veya tecrit yerinden kesilmek üzere mezbahaya sevk edilecek hayvanlar şap hastalığına yakalanmış ise nakil vasıtalarının kapalı ve hastaların akıntılarını sızdırmayacak yapıda olması zorunludur. Kesilen hastalıklı hayvanların başları, memeleri ve ayakları derhal imha edilir. Derileri dezenfeksiyona tabi tutulur.

ğ) Kordon bölgesinden hastalığa tutulabilecek hayvanlara ait maddelerin dışında kalan ve resmi veteriner hekimin gerekli gördüğü tedbirler alındıktan sonra çıkarılmasına izin verdiği maddeler çıkarılabilir.

h) Kordon bölgesinden izinsiz hayvan maddesi çıkarılamaz. Çıkarılanlara bir tutanağa istinaden el konularak, masrafları sahibine ait olmak üzere laboratuvar muayeneleri yapılır. Laboratuvar sonuçlarına göre hastalıklı ve bulaşmadan şüpheliler imha edilir, diğerleri serbest bırakılır.

Tecrit yeri

MADDE 15 – (1) Hastalık çıkan yerlerde hasta ve hastalıktan şüpheli hayvanlar sahipleri tarafından tecrit edilmek zorundadır.

(2) Köy ihtiyar heyeti veya belediyeler hasta ve hastalıktan şüpheli sahipsiz hayvanların diğer hayvanlarla temas etmemesi için ahır, ağıl gibi kapalı veya etrafı çeşitli şekilde ihata edilmiş açık tecrit yeri temin etmekle yükümlüdür. Buraya konulan sahipsiz hayvanlar hakkında resmi veteriner hekim tarafından karar verilmeye kadar, iaşe masrafları köy ihtiyar heyeti veya belediyeler tarafından temin edilir.

Tecrit yerine giriş-çıkışlar

MADDE 16 – (1) Hasta ve hastalıktan şüpheli hayvanların bulunduğu yere resmi veteriner hekim ve bakıcı dışında kimse giremez. Resmi veteriner hekim giriş ve çıkış için fenni tedbirleri almakla yükümlüdür.

Bölgesel salgın hastalıklarda giriş ve çıkış yasağı

MADDE 17 – (1) Bir bölgede hastalık salgın bir hal aldığı zaman hayvan sağlık zabıtası komisyonu kararı ile bölgedeki iskele, istasyon ve hava alanları, genel geçiş yolları, hayvan park, pazar ve panayırları hastalığın söndürülmesine kadar kısmen veya tamamen aynı hastalığa hassas hayvanlara kapatılır. Kesilmek üzere mezbaha ve diğer kesim yerlerine nakledilecek hayvanların bölgeye girmesine veya çıkmasına izin verilir.

Kordonun kaldırılması

MADDE 18 – (1) Kordon altına alınan yerlerdeki hayvanların sağlık durumları resmi veteriner hekimler tarafından kontrol edilir. Hastalığın söndüğü ve bulaşma tehlikesinin yok olduğu anlaşıldığında resmi veteriner hekim kordonun kaldırılmasını hayvan sağlık zabıtası komisyonuna bir raporla teklif eder. Hayvan sağlık zabıtası komisyonu bu rapora göre her hastalık nevine ait kordon müddeti sonunda kordonun kaldırılmasına karar verir. Resmi veteriner hekim hastalıklı yerde gerekli temizlik ve dezenfeksiyonu yaptırır. Kordonun kaldırıldığı Bakanlığa ve diğer illere bildirilir. Hastalığı takiple görevli resmi veteriner hekimin düzenlediği hastalık sönüş raporu Bakanlığa gönderilir.

Kordon sahasındaki sürülerin hareket ve bakımı

MADDE 19 – (1) Kordon altında bulunan yerlerde, hastalığa hassas olan sürülerin bir biriyle temas etmesine izin verilmez. Bu sürülerin kordon mıntikası dışına çıkarılması yasaktır.

(2) Resmi veteriner hekim hastalık tamamen söndükten sonra kordonun kaldırılmasını takiben sürülerin hareketine müsaade eder. Kordon altındaki yerlerdeki sürülerin bakım ve iaşe masrafları sahipleri tarafından karşılanır.

Kordon sahasındaki toplu barınaklarda hareket

MADDE 20 – (1) Kordon sahası içinde bulunan park, pazar, borsa, panayır ve sergi gibi hayvanların toplu bulunduğu yerler ve yollar, çıkan hayvan hastalığına hassas olan hayvanlara kapatılır. Buralarda bulunan istasyon ve iskelelerden hastalığa hassas bulunan hayvanların çıkmasına izin verilmez. Kesilmek üzere resmi veteriner hekimin izin vermesi halinde istasyon ve iskeleden hayvan girişine izin verilir. Bulaşmaya sebep olabilecek ot, saman ve benzeri hayvan yemlerinin kordon sahasından dışarı çıkarılması yasaktır. Çıkarılanlara el konularak imha edilir.

Hayvanların imhası

MADDE 21 – (1) Hastalık nedeniyle ölen ya da öldürülen hayvanların imhası il ve ilçelerde belediye başkanı, köylerde muhtar tarafından görevlendirilen kişilerce resmi veteriner hekim nezaretinde yapılır. Ölen ya da öldürülen hayvanlar gömülür, yakılır veya kimyevi maddelerle imha edilir. Yapılan işlemlere dair tanzim edilen tutanak il veya ilçe müdürlüğünde muhafaza edilir.

Gömülme yeri

MADDE 22 – (1) Hastalık çıkan yerlerde hastalıktan ölen, öldürülen ve imha edilecek hayvanlar için belediye ve köy ihtiyar heyeti su, yol ve meskenlerden uzak gömülme yerleri tespit etmekle yükümlüdürler.

Temizlik ve dezenfeksiyon

MADDE 23 – (1) Hastalık çıkan yerlerde bulaşmaya vasıta olabilecek eşya ve maddelerden temizlenmesi ve dezenfekte edilmesi mümkün olanlar temizlenir ve dezenfekte edilir. Mümkün olmayanlar yakılarak imha edilir. Eşya ve maddelerin temizlik ve dezenfeksiyonu sahipleri tarafından

Bakanlık il veya ilçe müdürlüklerince temin olunan dezenfektanlarla resmi veteriner hekimin gözetiminde yapılır.

Hayvanların hastalıklı yerlerden geçirilmesi

MADDE 24 – (1) Mahalli hayvan sağlık zabıtası komisyonlarınca hastalıklı olduğu ilan edilen yerlerden veteriner sağlık raporu olsa bile, o hastalığa hassas hayvanların geçirilmeleri yasaktır. Ancak hastalıklı yerlerden geçirilmelerinde zaruret olan hayvanlar için sahipleri veya nakliyecileri en yakın Bakanlık il veya ilçe müdürlüğünden izin alır. Hastalıklı yerlerden geçirilmesine izin verilen hayvanların geçişi tamamlanıncaya kadar resmi veteriner hekim denetler.

(2) Hastalıklı yerlerden geçirilmesine izin verilen hayvanların bu yerde vasıtalarından indirilmesine müsaade edilmez. İndirilen hayvanlar buldukları yerde 21 gün karantinaya alınır. Karantina sonunda resmi veteriner hekimince sağlam oldukları tespit edilenlerin kapalı vasıtalar içinde hastalıklı yerden çıkarılmasına müsaade edilir. Hastalıklı yerlerden geçirilen hayvanlara hastalıklı bölgedeki su ve yemler verilmez.

Veteriner tıbbi ürünlerin uygulanması

MADDE 25 – (1) Hayvan hastalıklarının teşhisi maksadı ile veteriner biyolojik ürün kullanılması gereken durumlarda uygulamalar resmi veteriner hekimler ile Bakanlıkça yetkilendirilmiş veteriner hekimler tarafından yapılır. Uygulama sonuçları tatbikatı yapan veteriner hekim tarafından bir raporla il veya ilçe müdürlüğüne bildirilir. İl veya ilçe müdürlüğü ihbarı ve takibi mecburi bir hastalık teşhisi olduğunda gerekli işlemleri yapar.

(2) Bakanlıkça ihbarı zorunlu olarak tespit ve ilan edilen hastalıklardan birinin çıkışında hastalıklı mücadele, tedavi ve koruma amacı ile aşı, serum ve ilaç uygulaması resmi veteriner hekim, yetkilendirilmiş veteriner hekim veya onların sorumluluğunda yardımcı sağlık personeli tarafından yapılır.

(3) Hastalık tehlikesi görülen yerlerde veya evvelki yıllarda hastalık çıkmış mahallerde koruyucu aşılama ve ilaçlamalar Bakanlığın vereceği program ve emirlere göre resmi veteriner hekimler, yetkilendirilmiş veteriner hekimler, serbest veteriner hekimler veya bunların sorumluluğunda yardımcı sağlık personeli tarafından yapılır.

(4) Bakanlıkça ihbarı zorunlu olarak tespit ve ilan edilen hastalıklara karşı koruyucu aşılama yapacak serbest veteriner hekimler, aşılama öncesi aşılama yeri ve zamanını, aşı uygulanacak hayvan nevi ve sayılarını il/ilçe müdürlüklerine bildirir. Serbest veteriner hekimler uyguladıkları aşıları Bakanlık veri tabanına 10 gün içerisinde işler. Bu süre içerisinde serbest veteriner hekimlerce sisteme kayıt edilmemiş aşı uygulamaları, uygulanmamış kabul edilir.

(5) Serbest veteriner hekimler yaptıkları aşılama türünü, yerini, tarihini, hayvan nevi ve sayılarını her ayın ilk haftasında il/ilçe müdürlüklerine bildirmekle yükümlüdür.

(6) Serbest veteriner hekimler almış oldukları aşıları usulüne uygun olarak nakletmek, muhafaza için işyerlerinde soğutucu bulundurmak ve prospektüsünde yazılı şekilde saklamak ve uygulamak zorundadır. Bu hususlar il/ilçe müdürlüğünce denetlenir.

(7) İhbarı zorunlu hastalıklara karşı tedavi veya koruyucu amaçla resmi veteriner hekim, yetkilendirilmiş veteriner hekim ya da yardımcı sağlık personeli tarafından yapılacak Bakanlıkça programlanmış aşı, serum ve ilaç uygulamalarını hayvan sahipleri yaptırmaya mecburdur. Hayvan sahipleri bu maksatla gerekli araç ve gereçleri temin eder ve resmi veteriner hekimin alınmasını istediği tedbirleri alır. Aşı, serum ve ilaç uygulamaları resmi veteriner hekimin tespit edeceği yerde veya ayrı ayrı yerlerde yapılır.

(8) İhbarı mecburi hastalıklarla diğer hayvan hastalıklarına karşı mücadele için, tedavi veya koruyucu olarak resmi veteriner hekim, yetkilendirilmiş veteriner hekim veya sorumluluğundaki yardımcı sağlık personeli tarafından hayvanlara uygulanan aşı, serum ve ilaç tatbikatı için hayvan başına sahiplerince Bakanlıkça tespit edilmiş olan ücret ödenir. Aşı, serum ve ilaç tatbikatı sonucu hayvan sahiplerinden alınan ücret için, Bakanlıkça düzenlenmiş ve sadece aşı, serum veya ilaç uygulandığını belirtir belge niteliğini taşıyan bir makbuz, tatbikatı yapan tarafından hayvan sahibi, hayvan sahibi vekili veya bakıcısına verilir. Bakanlık emri veya programına göre hastalıklarla mücadele, tedavi ve koruyucu maksatla veya hayvan sahibinin isteği üzerine yapılan aşı, serum ve ilaç uygulama ücreti uygulamayı yapana aittir.

(9) Hayvancılık işletmelerinde görev yapan sözleşmeli veteriner hekimler aşı uygulaması yapabilmek için aşağıdaki hususlara uyar.

a) Kendilerini istihdam eden hayvan sahibi veya vekili ile yaptıkları sözleşmede aşı uygulamaları yapacaklarına dair hüküm bulunur.

b) İmzaladıkları sözleşme örneği ile veteriner hekimler odasına üye olduklarına dair belgeyi il/ilçe müdürlüklerine ibraz eder.

c) İşletmede yapacakları koruyucu aşılama ve ilaçlamayı, uygulama öncesinde il/ilçe müdürlüklerine bildirilir.

ç) Uygulanacak aşılarda Bakanlıkça onaylanmış ve halen sahada sirküle olan suşlara karşı bağışıklık oluşturmak üzere üretilmiş olmalıdır.

d) Uyguladıkları aşılamaları her ayın ilk haftasında il/ilçe müdürlüklerine bildirir.

e) Uyguladıkları aşılamaları TÜRKVET/KKKS veri tabanına uygulamadan sonraki 10 gün içerisinde kayıt eder.

f) Almış oldukları aşıları usulüne uygun olarak naklede, muhafaza için işletmelerinde soğutucu bulundurur, prospektüsünde yazılı şekilde saklar ve uygular.

g) İl müdürlüğüne yapılan denetlemelerde yapılan uygulamalara ait belgeler ibraz edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Hastalıklarla Mücadele ve Denetim

Korunmuş bölgelerde uygulama

MADDE 26 – (1) Bakanlık bir ya da daha fazla bölgede yok ettiği ya da yok etmeyi hedeflediği hayvan hastalığı oluşturan zararlı organizmaların, o bölgede görülmesini önlemek için bazı hayvan türlerinin belirlenen korunmuş bölgeye girişine yasaklama veya kısıtlama getirebilir.

(2) Bakanlıkça hayvan hastalıkları ile mücadele kapsamında bazı hayvan türleri için oluşturulan korunmuş bölgelere, Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslar dışında sevk edilen hayvanlar, tüm masrafları sahibene ait olmak üzere en yakın mezbahada doğrudan kesime sevk edilir.

(3) Bakanlıkça hastalıktan ari olarak belirlenen korunmuş bölgelerde yer alan hayvancılık işletmelerinde bulunan hayvanların tümü Bakanlık veri tabanında kayıtlı olmalıdır. Bakanlık veri tabanında kayıtlı olmayan hayvanlar Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslar dışında korunmuş bölgeye sevk edilmiş kabul edilerek tüm masrafları sahibine ait olmak üzere en yakın mezbahada doğrudan kesime sevk edilir.

Mahalli idarelerin yükümlülüğü

MADDE 27 – (1) İl özel idareleri ve belediyeler hayvan hastalıkları ile mücadele için mali imkanlarını ve hayvan varlığını göz önüne alarak her yıl bütçelerine yeterli miktarda ödenek koymak ve mücadeleye katılmak zorundadır.

(2) Bakanlık il veya ilçe müdürlüğü yıl içinde uygulayacağı mücadele programları veya çıkan salgın ve bulaşıcı hayvan hastalığının söndürülmesinde gerekli aşı, ilaç, alet, dezenfektan, malzeme ve taşıma masrafları ile geçici olarak çalıştırılması gerekli olan personel giderlerinin ve akaryakıt bedelinin bütçe imkanlarına göre özel idare ve belediye bütçelerinden temin edilmesi için mülki idare amirine ihtiyaç bildirir. Mülki idare amirleri, özel idare ve belediyelerin mali imkanları ölçüsünde hayvan hastalıkları ile mücadeleye katılmalarını sağlamakla yükümlüdür.

(3) Hayvan hastalıkları ile yapılacak mücadeleye özel idare ve belediyelerin katılma şekilleri hayvan sağlık zabıtası komisyonunca tespit edilir. İl özel idareleri ve belediyeler kuduz vakalarında mali imkan, vasıta ve personeli ile hastalığın söndürülmesi çalışmalarına iştirak etmek zorundadır.

Hayvan sağlığı danışma komisyonu

MADDE 28 – (1) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanının veya Müsteşarının başkanlığında Bakanlıkça seçilecek üyelerden meydana gelen Hayvan Sağlığı Danışma Komisyonu kurulabilir. Komisyonunda incelenecek konulara göre üniversite, kamu ve özel sektör mensupları ile mesleki kuruluş temsilcileri de komisyonunda üye olarak görevlendirilebilir. Gıda ve Kontrol Genel Müdürü kurulun sekreteryasını yürütür.

Hayvan sağlık zabıtası komisyonları

MADDE 29 – (1) Hayvan sağlığını korumak, bulaşıcı hayvan hastalıkları ile mücadele etmek, ülke içindeki hayvan hareketleri ile hayvan ve maddelerinin sevkine dair tedbirleri tespit etmek ve uygulamaya konulmasını sağlamak üzere hayvan sağlık zabıtası komisyonları aşağıda belirlenmiş üyelerin katılımı ile kurulur.

a) İl hayvan sağlık zabıtası komisyonu; vali veya görevlendireceği vali yardımcısı başkanlığında, belediye başkanı, il emniyet müdürü, il jandarma komutanı, ticaret ve ziraat odaları başkanları, il sağlık müdürü, bakanlık il müdürü, hayvan sağlığı, yetiştiriciliği ve su ürünleri şube müdürü, bir il daimi encümen üyesi ve ticaret borsası bulunan illerde ticaret borsası başkanı ve bir resmi veteriner hekimi,

b) İlçe hayvan sağlık zabıtası komisyonu; kaymakam başkanlığında belediye başkanı, ilçe emniyet müdürü, ilçe jandarma komutanı, ilçe sağlık grup başkanı, ilçe müdürü, resmi veteriner hekim ve ziraat odası başkanı,

c) Belde hayvan sağlık zabıtası komisyonu; resmi veteriner hekim başkanlığında, belde belediye başkanı ve mahalle muhtarları,

ç) Köy hayvan sağlık zabıtası komisyonu; resmi veteriner hekim başkanlığında, köy muhtarı, ihtiyar heyeti ve köyün bekçi veya korucusu.

(2) Hayvan sağlık zabıtası komisyonlarının toplanma ve karar alma usulleri ile görevleri şunlardır.

a) Hayvan sağlık zabıtası komisyonları ihbarı zorunlu hastalıklardan birinin çıkışında resmi veteriner hekimin düzenlediği hastalık çıkış raporu üzerine veya il/ilçe müdürünün teklifini görüşmek için başkan tarafından derhal toplantıya çağrılır.

b) Hayvan sağlık zabıtası komisyonunda kararlar oy çokluğu ile alınır. Çekimser oy verilmez. Oy eşitliğinde komisyon başkanının oyu doğrultusunda karar alınır. Komisyonun aldığı kararların uygulanması ile ilgili hususlar resmi veteriner hekimce denetlenir.

c) Tazminat ödenecek hastalıklar kapsamında yetiştiriciye ödenecek tazminatı belirlemek için kurulan Yerel Kıymet Takdir Komisyonuna katılmak üzere, hastalığın il ya da ilçede oluşuna göre vali/vali yardımcısı ya da kaymakam tarafından il veya ilçe hayvan sağlık zabıtası komisyonu üyelerinden biri görevlendirilir.

ç) Hayvan sağlık zabıtası komisyonları mahallince yapılması mümkün olmayan husus ve ihtiyaçlarını bir üst hayvan sağlık zabıtası komisyonuna bildirir. İl hayvan sağlık zabıtası komisyonu en üst komisyondur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

İdari yaptırımlar

MADDE 30 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı davranışlar hakkında 5996 sayılı Kanununun ilgili hükümlerine göre idari yaptırımlar uygulanır.

Yürürlük

MADDE 31 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 32 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.